

FOAs høringsvar om udkast til bekendtgørelse og tilhørende vejledning om fremme af god orden i folkeskolen (ordensbekendtgørelsen)

Generelle bemærkninger

FOA kan ikke bakke op om ordensbekendtgørelsen og den dertilhørende vejledning, der er sendt i høring, da de:

- Ikke harmonerer med børnesynet anno 2024, hvor vi ser børns uforståelige eller uhensigtsmæssige adfærd som en invitation og en opgave, der skal løses sammen med barnet.
- Ikke tager højde for den eksisterende viden om børns kognitive udvikling, og hvilke forventninger og krav vi meningsfyldt kan stille til børn i forskellige aldersgrupper.
- Ikke tager højde for det vi ved fra tilknytningsteori om, hvordan børns tilknytning har betydning i pædagogisk arbejde.
- Ikke er i tråd med nyeste forskning om virksomme metoder, herunder at straf og timeout ikke har den ønskede effekt.
- Ikke i tilstrækkelig grad er tilpasset den ændrede elevsammensætning i den inkluderende folkeskole, der skal have plads til flere børn med forskellige sociale og faglige forudsætninger.

FOA er stærkt bekymret for, at bekendtgørelsens foranstaltninger i deres nuværende form ikke har den ønskede effekt, og at de i værste fald risikerer at forstærke og forværre et barns udfordringer. FOA foreslår på den baggrund, at hele ordensbekendtgørelsen og vejledningen til den gentyndes og omskrives, så den er i tråd med et tidssvarende børnesyn og tager udgangspunkt i forskning og viden om virksomme metoder samt om børns udvikling og tilknytning.

Af vejledningens side 14 fremgår det, at:

”En elev med sociale og følelsesmæssige vanskeligheder vil normalt ikke have gavn af bekendtgørelsens foranstaltninger. Som oftest er en sådan elevs adfærd en reaktion på forhold i omgivelserne, som eleven ikke kan forholde sig til eller har lært at respektere.”

I FOA mener vi, at alle børns uhensigtsmæssige adfærd skal ses i forhold til omgivelserne. Alle børn gør det så godt, som de kan. At anvende sanktionerne i ordensbekendtgørelsen giver ikke i sig selv børnene anvisning til, hvordan de fremadrettet skal agere anderledes. Og børn ændrer ikke adfærd ved at de bliver fortalt eller forstår, hvad ordensreglerne eller almindelige normer for god opførsel er.

FOA anerkender, at skolen har behov for at kunne sætte ind over for uhensigtsmæssig adfærd. Det er for FOA således ikke et spørgsmål om, hvorvidt god orden i folkeskolen skal fremmes, men om hvordan det gøres på måder, så vi sikrer, at indsatserne giver en reel forandret adfærd og ikke forstærker uhensigtsmæssig adfærd.

Dato:

31. oktober 2024

Politisk ansvarlig: Kim Henriksen
(kihe@foa.dk)**Sekretariat:**Cæcilie Saul
(saul@foa.dk)**FOA**Stauings Plads 1-3
1790 København V**Tlf.:**

+45 46 97 26 26

Fax:

+45 46 97 23 00

Kontonr.:

5301-0476807

Mail:foa@foa.dk
a-kassen@foa.dk

www.foa.dk

OBS! OBS! OBS!

I det følgende kommenteres særskilt på bekendtgørelsen og vejledningens formuleringer og indhold, hvis bekendtgørelsen – mod FOAs anbefaling – videreføres i den nuværende form.

Præcisering af hvornår bekendtgørelsen finder anvendelse og krav til opfølgning: FOA mener, at bekendtgørelsen §4 bør præciseres, så det tydeligt fremgår, at sanktionerne i ordensbekendtgørelsen aldrig må stå alene, og at de altid skal følges op af handleplaner og refleksioner over, hvad skolen kan gøre for at ændre barnets omgivelser og arbejde med at give barnet andre handlemuligheder og strategier. Det kan ikke forventes, at et barn ændrer adfærd alene fordi barnet får forklaret, at det skal overholde ordensreglerne, børn skal hjælpes hertil. Af vejledningen fremgår det, at foranstaltninger bør følges op med samtaler og evaluering. FOA mener, at det skal indskrives som et krav, at der altid skal følges op på foranstaltninger.

FOA mener, at det i §6 bør præciseres, at sanktionsmulighederne i ordensbekendtgørelsen først kan tages i brug, når alle andre muligheder er udtømt. Og at der til §6 tilføjes, at der udover samtale, påtale eller advarsel også skal have været en forudgående indsats for at forebygge og ændre barnets problematiske adfærd. En indsats, der inddrager barnets kontekst og de rammer og krav, barnet mødes med.

Brugen af begrebet 'almindelige normer for god opførsel': FOA er bekymret for bekendtgørelsens ordlyd i §§ 2-3 om, at ordensbekendtgørelsen finder anvendelse over for elever, der ikke overholder i øvrigt almindelige normer for god opførsel. Begrebet 'almindelige normer for opførsel' har et bredt fortolkningsrum. Normer er kontekstafhængige og de ændrer sig over tid, og det kan derfor være svært for børn at skelne hvad der er de almindelige normer i forskellige kontekster. Hvis barnet kommer fra en familie, der beder hinanden tie stille ved at sige "hold kæft", så er det den referenceramme barnet tager med sig ind i skolen.

Tilbageholdelse og inddragelse af private genstande: FOA mener, at brugen af tilbageholdelse og inddragelse af barnets private genstande skal begrænses til kun at kunne anvendes i forbindelse med uhensigtsmæssig adfærd relateret til disse genstande. Således at det sikres, at der er en logisk sammenhæng med, hvorfor genstanden inddrages som konsekvens af en given adfærd. Tilbageholdelse og inddragelse af private genstande bør herudover først anvendes, når andre pædagogiske tiltag for at stoppe uhensigtsmæssig adfærd med genstanden har været forsøgt. Da en tilbageholdelse af barnets genstande kan føre til øget konfliktniveau og eskalering af situationen.

FOA mener, at tilbageholdelse af barnets private genstande udover skoledagen er for vidtrækkende. Det kan der sjældent eller aldrig være en pædagogisk grund til, og derfor bør denne sanktion fjernes. I vejledningen står, at "en pædagogisk grund kan være, at det er nødvendigt at beholde genstanden i længere tid, for at eleven oplever, at det har konsekvenser at tilsidesætte ordensreglerne". FOA ser ikke dette som en gyldig pædagogisk grund.

Lovfastsatte krav om regler for brug af magtanvendelse og indberetning: FOA mener, der behov for en præcisering og lovfæstelse af principperne for brug af magtanvendelser i skolen. Dette både af hensyn til børnene og medarbejdernes retssikkerhed. Der kan med fordel hentes inspiration fra Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

FOA finder det desuden stærkt problematisk, at der i dag ikke er et lovfastsat krav om registrering og indberetning af brug af magtanvendelser i skolen. Jf. vejledningen side 9 skal magtanvendelser kun indberettes, hvis den enkelte skole har fastsat retningslinjer om indberetning. På andre velfærdsområder, fx ydelser efter serviceloven og i lov om voksenansvar, er registrering og indberetning af magtanvendelser et lovfastsat krav. Det mener FOA også, at det bør være i skolen.

Indberetningen af magtanvendelser har både et dokumentation- og lærings sigte. FOA ønsker derfor også, at læringsperspektivet i opfølgningen på magtanvendelser skrives frem i vejledningen omkring brugen af magtanvendelse, så brugen af magtanvendelser forebygges og reduceres.

Det undervisende personale: FOA noterer sig, at betegnelsen "lærere" i vejledningen foreslås ændret til "undervisende personale"/"underviser". FOA er i tvivl om, hvorvidt denne betegnelse også indbefatter det pædagogiske personale, der arbejder i folkeskolen (pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere). Hvis pædagogisk personale er inkluderet i undervisende personale, bør dette tydeligt fremgå af vejledningen. Såfremt undervisende personale ikke inkluderer det pædagogiske personale i skolen, er der behov for at afklare, hvordan disse medarbejdergrupper stillet i forhold til ordensbekendtgørelsen.

Der ses også i vejledningen formuleringer, hvor medarbejderne omtales lærer/pædagog. I disse ønsker FOA "pædagog" ændret til "pædagogisk personale", således at alle pædagogiske faggrupper i skolen er omfattet.

Brugen af SFO til tilsyn: Vejledningen punkt 24 anviser, at SFO'en kan bruges til tilsyn med de børn, der ikke kan være i klassen – fx pga. udelukkelse for undervisninger, og følgende foreslås indskrevet i vejledningen side 7: "Det vil for eksempel kunne være på SFO'en inden for SFO'ens normale åbningstid, såfremt der kan føres det nødvendige opsyn med eleven". Da SFO'en er et forældrebetalt tilbud, er FOA i tvivl om, hvorvidt denne mulighed kan gælde alle børn, eller kun for de børn, der er indskrevet i SFO? Og om der gælder særlige forhold eller begrænsninger i forhold til GDPR-lovgivningen for de tilfælde, hvor skole og SFO deler informationer om barnets udfordringer for et barn, der ikke er indskrevet i SFO?

Orientering af SFO: Det foreslås af vejledningen punkt 7, at det forventes, at det undervisende personale orienterer skolefritidsordningen om eventuelle indsatser og foranstaltninger iværksat i løbet af skoledagen af hensyn til sammenhængen mellem skole og skolefritidsordning.

I FOA anerkender vi, at der kan være en fordel for barnet i at videregive informationer mellem skole og SFO for at skabe sammenhæng. Men videregivelsen af informationerne kan også betyde, at SFO'en ikke bliver "en frisk start" for barnet, når

hændelser i skolen overleveres til SFO'ens personale. For overleveringen påvirker barnets mulighed for at møde SFO-personale, der ser på barnets styrker og udfordringer med friske øjne. Børnene kan hurtigt blive deres historie fra skolen i SFO'en. FOA ser derfor gerne, at der i overleveringen er fokus på viden om hvilke løsninger, der fungerer godt i stedet for på barnets udfordringer.

Dokumentation af elevens historik: I vejledningen punkt 23 foreslås indskrevet, at skolen altid bør notere baggrunden for, at man som skole vælger at iværksætte en af ordensbekendtgørelsens foranstaltninger, så skolen har hele elevens historik. FOA anerkender skolens behov for at sikre dokumentation, og at dokumentationen kan komme barnet til gode. Men dokumentation og historikken på det enkelte barn kan også få negative konsekvenser for barnet. Det kan skabe negative forventninger til barnet, og gøre at barnet ikke får mulighed for at slippe af med den gamle historik. FOA ser her også gerne, at der i dokumentationen for barnets historik fokuseres på erfaringer med virksomme løsninger og ikke på barnets fejl og mangler.

Opgaver med oprydning o. lign. i forbindelse med eftersidning: Punkt 26 i forslaget til ny vejledning beskriver, at de opgaver eleven kan sættes til i forbindelse med eftersidning, skal relatere sig til elevens adfærd. Som konkret eksempel nævnes, at en elev, der har forstyrret undervisningen ved at tænde og slukke for lyset, kan sættes til at hjælpe skolepedellen med praktiske forefaldende opgaver. Dette mener FOA ikke er et eksempel på at der er den rette pædagogiske sammenhæng mellem elevens adfærd og den opgave, eleven sættes til. Eksemplet bør slettes.

Rammerne for brugen af teknisk- servicepersonale og køkken- rengøringspersonale i forbindelse med opgaver i forbindelse med eftersidning o. lign.:

FOA repræsenterer teknisk- servicepersonale og køkken- rengøringspersonale på skoler. For FOA er det centralt, at det i vejledningen bliver præciseret, at såfremt pedellen, rengørings- eller køkkenpersonalet skal have denne funktion på skolen, skal opgavetilrettelæggelsen etableres i tæt samarbejde mellem skolens ledelsen, lærerne, pædagogisk personale og det tekniske personale, der skal varetage opgaven. Der er desuden for FOA helt afgørende, at det teknisk- servicepersonale og køkken- rengøringspersonale, som tildeles denne og lignende typer af opgaver på skolen skal have indflydelse på opgavens tilrettelæggelse, tilbydes faglig sparring og kompetenceudvikling, så de er klædt på til opgaven og have den fornødne tid til opgaven sammen med deres primære opgaver på skolen, så arbejdspresset ikke øges.

Omgående udelukkelse af eleven resten af dagen: Vejledningen præciserer, at det er godt, hvis omgående udelukkelser registreres af skolens ledelse, så ledelsen kan danne sig et overblik over skolens antal og praksis for brug. FOA mener, at vejledningen også bør an vise, at registreringen af omgående udelukkelser også skal indgå i et arbejdet med læring og forebyggelse af omgående udelukkelser. Herudover anbefaler FOA, at formuleringen "elever med dybereliggende problemet" i vejledningen side 10 omformuleres, da den er upræcis og ikke i overensstemmelse med et nutidigt børnesyn.

Udelukkelse fra undervisningen: I forslag til ny vejledning punkt 34 er tilføjet: ”Hvor gentagne udelukkelse har været nødvendige, bør skolens leder overveje om der er behov for andre indsatser”. Dette mener FOA bør være et ufravigeligt krav af hensyn til barnet, da udelukkelse fra undervisningen jf. vejledningen punkt 37 er en alvorlig foranstaltning.

Hjælp til elever, der påvirkes negativt af andre elevers adfærd: FOA ser positivt på, at håndteringen af børn, der påvirkes af andre børns adfærd, får et selvstændigt afsnit i vejledningen. Og at afsnittet har fokus på, at hjælp og støtte der gives til børn, der er påvirket af andre børns adfærd skal gives på en sådan måde, at den ikke udstiller, udsammer eller udgrænser det barn, der har udvist uhensigtsmæssig adfærd. Der skal således tages hensyn til og hånd om både det barn, der har udvist uhensigtsmæssig adfærd og det barn, der er blevet negativt påvirket af adfærden.